

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การใช้ดัชนีพลวัตวิเคราะห์โครงสร้างรายได้จากภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้เขียน

นายศุภกร สวาทสุข

เศรษฐศาสตร์มหัพัต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร. อุดม เกิดพิบูลย์ ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรรณี ยิบมันตะสิริ กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก กรรมการ

บทคัดย่อ

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ความแตกต่างของโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือการขยายตัวของระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กับข้อจำกัดของโครงสร้างทางการคลังของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอยู่ เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าจะแสดงผลในลักษณะเช่นใดต่อหน้าที่ขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจบางประการของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างรายได้จากภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร และชี้ให้เห็นถึงบทบาทของรายได้จากภาษีอากรในแต่ละประเภท อีกทั้งวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของภาษีอากรโดยใช้ดัชนีพลวัตที่แยกการศึกษากออกเป็น 2 ด้านคือ 1. ด้านความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐ ซึ่งวิเคราะห์โดยอาศัยค่าความไหวตัวของภาษีอากร และ 2. ด้านความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งวิเคราะห์โดยอาศัยค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงผลของการใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลว่าสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐหรือกรุงเทพมหานครหรือไม่ และท้ายที่สุดจะทำการประมาณการรายได้จากภาษีอากรของกรุงเทพมหานคร โดยผสมผสานเข้ากับค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรที่ได้ประมาณขึ้นโดยข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา ตามปีงบประมาณระหว่าง 2523-2538 ส่วนภาษีอากรที่จะให้ทำการศึกษาดัชนีพลวัต ด้วยวิธี Ordinary Least Square จะมีเพียง 6 ประเภท ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษี

การค้า(ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน

จากการศึกษาพบว่า รายได้จากภาษีอากรรวมของกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นค่อนข้างต่อเนื่อง โดยภาษีการค้า(ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน และภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นภาษีที่มีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มสูงขึ้นของรายได้จากภาษีอากรรวม ส่วนการพิจารณาการเพิ่มของรายได้จากภาษีอากรประเภทที่สัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) ของกรุงเทพมหานครนั้น พบว่ามีอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ที่ต่ำกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) อีกทั้งสัดส่วนของรายได้จากภาษีอากรในประเภดังกล่าวต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) มีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.47% ซึ่งถือว่าต่ำมาก ทำให้สรุปได้ว่า รัฐบาลท้องถิ่นหรือกรุงเทพมหานครได้นำเอาทรัพยากรมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นน้อยมาก และส่วนการพิจารณาการเพิ่มของรายได้จากภาษีอากรประเภทที่สัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) นั้น พบว่ามีอัตราการเปลี่ยนแปลงด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ที่สูงกว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และสำหรับสัดส่วนของรายได้จากภาษีอากรในประเภดังกล่าวต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 0.22% ซึ่งถือว่าต่ำมาก ทำให้สรุปได้ว่า วิธีการจัดสรรรายได้ภาษีอากรของรัฐบาลกลางมาสู่รัฐบาลท้องถิ่นหรือกรุงเทพมหานครยังไม่เหมาะสม สอดคล้อง และเพียงพอที่จะสะท้อนต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจที่แท้จริงได้

สำหรับการวิเคราะห์ดัชนีพลวัตของภาษีอากร พบว่าการประมาณค่าความไหวตัวของภาษีอากรแต่ละประเภานั้น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน แสดงค่าความไหวตัวที่น้อยกว่า 1 แต่ส่วนภาษีป้าย ภาษีการค้า(ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) และภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต แสดงค่าความไหวตัวที่มากกว่า 1 ทุกสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่เหมาะสม โดยในส่วนของภาษีอากรประเภทที่มีค่าความไหวตัวน้อยกว่า 1 สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างหรือระบบภาษีอากรประเภดังกล่าวมีความสามารถในการทำรายได้ให้แก่รัฐได้ในเกณฑ์ที่ดี และส่วนการประมาณค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากรแต่ละประเภานั้น พบว่า ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย และภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน แสดงค่าความยืดหยุ่นที่น้อยกว่า 1 แต่ส่วนภาษีการค้า(ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) และภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต แสดงค่าความยืดหยุ่นที่มากกว่า 1 ทุกสมการมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่

เหมาะสม โดยในส่วนของภาษีอากรประเภทที่มีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 1 สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างหรือระบบภาษีอากรประเภทดังกล่าวมีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพทาง เศรษฐกิจได้ในกรณีที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าความไหวตัวและค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร แต่ละประเภทจะพบว่า ในส่วนของภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย มีค่าความไหวตัวของ ภาษีอากรสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร สรุปว่า การใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาล บรรลุผลหรือทำให้ความสามารถในการหารายได้ของระบบภาษีอากรดังกล่าวมีมากขึ้น ส่วนภาษี การค้า(ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) และภาษีสู่ราและภาษีสรรพสามิต มีค่าความไหวตัว ของภาษีอากรต่ำกว่าค่าความยืดหยุ่นของภาษีอากร สรุปได้ว่า การใช้มาตรการทางภาษีอากรของ รัฐบาลไม่บรรลุผลหรือทำให้ความสามารถในการหารายได้ของระบบภาษีอากรดังกล่าวมีมากขึ้น หรือมาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลที่เลือกใช้มีส่วนบั่นทอนหรือทำลายความสามารถในการ หารายได้ของระบบภาษีอากรดังกล่าว สำหรับในส่วนของภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีและค่าธรรมเนียม รถยนต์และล้อเลื่อน ได้พบว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษามีการใช้มาตรการทาง ภาษีอากรที่สำคัญโดยรัฐบาล และผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสามารถสรุปได้ว่าภาษีอากร ประเภทที่ใช้มาตรการทางภาษีอากรของรัฐบาลบรรลุผลต่อความสามารถในการหารายได้สูง เรียงตามลำดับคือ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และส่วนภาษีอากรประเภทที่ใช้มาตรการ ทางภาษีอากรของรัฐบาลมีส่วนทำลายความสามารถในการหารายได้สูงเรียงตามลำดับคือ ภาษี การค้า(ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ) ภาษีสู่ราและภาษีสรรพสามิต